

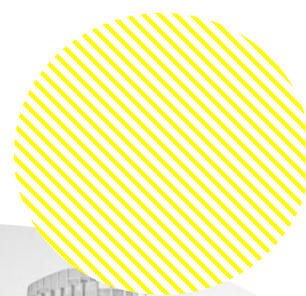
ЗВІТ

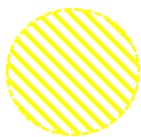
**Аналіз
функціонування
системи публічних
закупівель**

2017

ЗМІСТ

Вступ	3
Формування політики та нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель	4
Міжнародна діяльність	9
Професіоналізація	12
Визнання на міжнародній арені	16
Сфера публічних закупівель в цифрах	17
Діяльність контролюючих органів	31
Висновки	34

Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади установлені Законом України “Про публічні закупівлі”(далі - Закон).

У відповідності до вимог Закону закупівлі товарів, робіт та послуг для задоволення потреб держави та територіальної громади, повинні здійснюватися у найефективніший та прозорий спосіб.

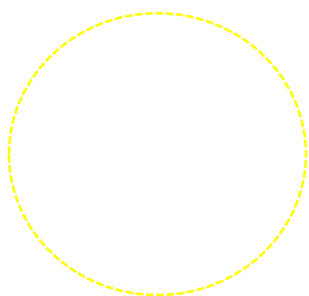
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України як Уповноважений орган у сфері публічних закупівель, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 175-р “Про Стратегію реформування системи публічних закупівель (“дорожня карта”)", здійснює реалізацію плану заходів розвитку сфери публічних закупівель.

Основною метою реформи є створення сучасної і дієвої системи публічних закупівель, спрямованої на створення конкурентного середовища та подальший розвиток добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні.

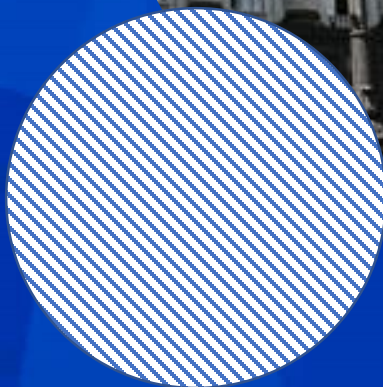
Реформа публічних закупівель в Україні, яка стартувала у попередні роки, була визнана однією з найуспішніших реформ минулого року. Незважаючи на те, що система публічних закупівель є унікальною та визнаною міжнародними фахівцями, вона потребує постійного нормативного та технічного вдосконалення.

Так в 2017 році було продовжено роботу щодо реформування сфери публічних закупівель. В даному звіті висвітлені основні етапи реформування системи закупівель.

Структура звіту складається з опису важливих подій сфери публічних закупівель, стратегічних напрямків реформування, аналізу нормативно-правового регулювання, здобутків сфери професіоналізації та міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель за звітний період, аналізу основних показників діяльності сфери публічних закупівель, що включають основні кількісні та якісні показники звітнього періоду та висновків.

**ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ
ТА НОРМАТИВНО-
ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ
ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

На сьогодні одним із основних напрямів діяльності Міністерства як Уповноваженого органу у сфері публічних закупівель є зокрема забезпечення прогнозованості та стабільності нормативно-правової бази на основі гармонізації національного законодавства з правилами ЄС, адаптації ключових концепцій, понять та приведення процедур закупівлі у відповідність із міжнародними стандартами.

Так, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України ведеться постійний моніторинг використання електронної системи закупівель користувачами, аналізується практика застосування положень Закону, а також пропозиції щодо покращення роботи електронної системи закупівель та вдосконалення нормативної бази сфери публічних закупівель.

З метою забезпечення належного функціонування електронної системи закупівель було розроблено пропозиції, які надають можливість здійснювати відкриті, прозорі закупівлі державними, комунальними та казенними підприємствами, які не є замовникам в розумінні Закону, а також визначають підстави для повернення коштів учасникам за подання пропозицій. Розроблені Міністерством зміни, підтримані Кабінетом Міністрів України та внесені постановою "Про внесення змін до Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків" від 09.08.2017 № 553.

За ініціативою Донецької обласної державної адміністрації з метою реалізації проектів щодо відбудови інфраструктури Донецької області, пошкодженої в результаті проведення антитерористичної операції, та здійснення закупівель відповідних робіт з використанням механізму централізованих закупівель було затверджено постанову Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 № 481 "Про проведення експерименту з організації діяльності централізованої закупівельної організації на території Донецької області". Проте так і не було визначено установу, яка мала б здійснювати централізовані закупівлі, внаслідок чого експеримент так і не було розпочато.

З метою вдосконалення нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель та переходу на Єдиний закупівельний словник, який є аналогом відповідного європейського класифікатора, внесено зміни щодо Порядку визначення предмету закупівель за показником четвертої цифри наказом Мінекономрозвитку від 19.12.2016 №2092 "Про внесення змін до Порядку визначення предмету закупівлі" (наказ зареєстрований Міністерством юстиції України 29 грудня 2016 року за № 1734/29804 та набрав чинності 17 січня 2017 року).

Крім того, шляхом внесення змін до наказу Мінекономрозвитку від 22 березня 2016 року № 490 були удосконалені форми документів у сфері публічних закупівель, зокрема під час завантаження договору про закупівлю або рамкової угоди в електронну систему закупівель обов'язково заповнюються поля з номером, датою підписання та строком дії договору або рамкової угоди та інше (наказ Мінекономрозвитку від 17.01.2017 № 45, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 лютого 2017 року за № 222/30090 та набрав чинності 10 березня 2017 року).

Поряд з цим Міністерством на виконання вимог Закону та з метою технічної реалізації в електронній системі закупівель використання такого механізму здійснення закупівель як рамкові угоди було розроблено Порядок укладання і виконання рамкових угод, затверджений наказом Мінекономрозвитку від 15.09.2017 № 1372, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 9 жовтня 2017 року за № 1236/31104, який набрав чинності 10 листопада 2017 року. Застосування закупівель за рамковими угодами дозволить укладати договори до 4 років, що зокрема, зніме необхідність щорічного проведення процедур закупівель для товарів та послуг, які носять циклічний характер.

Водночас з метою реалізації пілотного проекту з організації діяльності централізованої закупівельної організації Міністерством було визначено юридичну особу відповідальну за виконання функцій централізованої закупівельної організації (далі - ЦЗО) під час реалізації пілотного проекту – Державну Установу “Професійні закупівлі” та затверджено перелік товарів та послуг, закупівлю яких може здійснювати вищезазначена ЦЗО (накази Мінекономрозвитку від 12.01.2017 № 20 “Про організацію діяльності централізованої закупівельної організації в рамках реалізації пілотного проекту” та від 02.10.2017 № 1435 “Про внесення зміни до Переліку товарів і послуг, закупівлю яких може здійснювати централізована закупівельна організація”).

Разом з тим, протягом звітного періоду Міністерством здійснювалася робота щодо авторизації електронних майданчиків, а саме до електронної системи закупівель було підключено 13 майданчиків та відключено - 2 майданчики. Детальну інформацію можна знайти на сайті www.me.gov.ua у розділі публічні закупівлі.

Крім того, протягом року до Мінекономрозвитку надійшло ряд законодавчих ініціатив, якими зокрема пропонувалося:

- 1) вивести з під дії Закону окремі предмети закупівлі, а саме:
 - послуги з медичного обслуговування населення, лікарських засобів та послуг громадського здоров'я, передбачених програмою державних гарантій у сфері охорони здоров'я, закупівлю у постачальників медичних послуг або реімбурсацію яких здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері закупівель послуг з медичного обслуговування, реімбурсації та громадського здоров'я (законопроект № 6347-1);
 - товари, роботи і послуги, що здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики та його територіальними органами для проведення протиепідемічних ветеринарно-санітарних заходів відповідно до рішень державних надзвичайних протиєпізоотичних комісій з метою недопущення проникнення на територію України хвороб тварин та антропозоонозів з територій інших держав або карантинних зон (законопроект № 6625);
 - товари і послуги з організації безоплатного гарячого харчування для дітей, які навчаються у середніх загальноосвітніх школах, професійно-технічних навчальних закладах, коледжах та технікумах (училищах), розташованих на територіях радіоактивного забруднення, а також дітей, евакуйованих із зони відчуження, дітей, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, і тих, які проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до відселення (законопроект № 6450);
 - послуг національним оператором поштового зв'язку для надання ним банківських (фінансових) послуг та проведення операцій відповідно до законів України “Про банки і банківську діяльність”, “Про Національний банк України” та “Про поштовий зв'язок” (законопроект № 6633);
- 2) застосувати при проведенні торгів механізми, які створювали б обмеження для участі іноземних компаній в процедурах публічних закупівель та вводили дискримінаційний підхід до оцінки тендерних пропозицій таких учасників, це зокрема законопроекти № 7007 та 7206.

Внесення таких змін до Закону не було підтримано Мінекономрозвитку, про що зазначено в проектах експертних висновків, які були направлені до Кабінету Міністрів України. Внесення вищезазначених змін до Закону суперечить основним принципам здійснення публічних закупівель та взятим Україною зобов'язанням в рамках Угоди про асоціацію з ЄС щодо заборони встановлення будь-яких преференцій і конкурентних переваг для національних компаній під час проведення публічних закупівель та Угоди СОТ про державні закупівлі, що визначає рамкові вимоги стосовно процедур, принципів і правил здійснення публічних закупівель країнами-сторонами Угоди та передбачає взаємовигідне відкриття ринків публічних закупівель серед її учасників.

Поряд з цим Мінекономрозвитку з метою розроблення пропозицій щодо внесення змін до законодавства було утворено робочу групу, до складу якої увійшли представники Міністерства, Національного комітету з промислового розвитку, проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель України зі стандартами ЄС", проекту TAPAS "Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах", а також науковці та представники замовників і вітчизняних виробників (наказ Мінекономрозвитку від 27.07.2017 № 1104).

Також, утворено багатосторонню моніторингову групу з питань визначення механізмів незалежного моніторингу сфери публічних закупівель, яка здійснює напрацювання інструментів моніторингу сфери публічних закупівель з метою забезпечення відкритості та прозорості здійснення публічних закупівель, сприяння забезпеченню взаємодії, координації та підвищенню ефективності діяльності органів влади, правоохоронних органів та інститутів громадянського суспільства (наказ Мінекономрозвитку від 10.04.2017 № 543).

Водночас у звітному періоді Міністерством підготовлено ряд проектів нормативно-правових актів, що сприятимуть подальшому удосконаленню сфери публічних закупівель.

Так, для забезпечення рівного доступу до механізму оскарження процедур публічних закупівель для малого, середнього та великого бізнесу та зменшення рівня зловживань з боку недобросовісних учасників під час оскарження процедур закупівель до органу оскарження, запропоновано змінити підхід до визначення розміру плати за подання скарги до органу оскарження з фіксованої на диференційовану (відсоток від очікуваної вартості закупівлі) та відповідно розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 291".

Поряд з цим з метою конкретизації поняття вартості закупівлі як очікуваної вартості закупівлі або ціни енергосервісного договору, зазначеної учасником у тендерній пропозиції (у разі здійснення закупівлі енергосервісу відповідно до Закону України "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації") та відповідно встановлення тарифікації за подання пропозицій при закупівлі послуг енергосервісу було розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків".

Для запровадження сталої практики застосування учасниками процедур закупівель інструменту банківських гарантії як забезпечення тендерних пропозицій пропонується визначити обов'язкові вимоги до реквізитів гарантії банку в проекті наказу Мінекономрозвитку "Про затвердження вимог до забезпечення тендерної пропозиції, яке надається у вигляді гарантії банку, передбаченого Законом України "Про публічні закупівлі".

З метою удосконалення законодавства у сфері закупівель Мінекономрозвитку проведена робота з розроблення відповідних змін, що дозволять покращити механізм оскарження процедури закупівлі та забезпечити виконання принципу максимальної економії та ефективності під час проведення процедури закупівлі шляхом впровадження механізму виправлення учасником помилок, які не впливають на його цінову пропозицію та є несуттєвими. Водночас пропонується законодавчо регламентувати здійснення закупівель, вартість яких є нижчою за порогові значення, визначені частиною першою статті 2 Закону, шляхом встановлення чіткого механізму їх проведення в електронній системі закупівель із дотриманням принципів здійснення закупівель, визначених Законом.

Разом з тим, протягом звітному періоду було інтегровано електронну систему закупівель з Єдиним Державним Реєстром юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців (далі – ЄДР), що дозволить замовнику під час оцінки тендерних пропозицій оперативно здійснювати в електронній формі перевірку даних учасника в ЄДР.

Водночас відбулась пілотна інтеграція електронної системи закупівель з Державним реєстром лікарських засобів Міністерства охорони здоров'я України. Відтепер при оголошенні закупівлі лікарських засобів державні замовники мають можливість обирати предмет закупівлі зі списку. Це зменшить корупційні ризики при закупівлі лікарських засобів та сприятиме підвищенню конкуренції на торгах.

Також в електронній системі закупівель реалізовано окремий спеціалізований модуль відкритих торгів для публічної закупівлі енергосервісу, особливості здійснення яких передбачені Законом України “Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації” (далі – ЕСКО). Метою якого є підвищення енергетичної ефективності об'єктів державної та комунальної власності.

Крім того, в електронній системі закупівель виправлено відображення результату розгляду скарги, рішення щодо якої прийнято Колегією АМКУ у випадку відкриття скарги учасником.

МІЖНАРОДНА

ДІЯЛЬНІСТЬ

В рамках напрямку міжнародної діяльності Мінекономрозвитку тісно співпрацює з різноманітними міжнародними партнерами та організаціями, в тому числі з Комітетом COT з питань державних закупівель (далі - Комітет), Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD), Партнерством по відкритим контрактам Open Contracting Partnership (OCP), Європейським Банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Світовим Банком (WB), Програмою розвитку комерційного права Міністерства торгівлі США (CLDP), проектами міжнародної технічної допомоги та іншими.

В лютому, червні та жовтні 2017 року відбулись чергові засідання Комітету COT, м. Женева, Швейцарська Конфедерація. Під час засідань українська делегація провела зустрічі з керівництвом Секретаріату профільного Комітету COT та делегаціями Канади, США, Японії, Європейського Союзу, Нової Зеландії, Сінгапуру, Тайваню, Молдови, а також Грузії, Киргизької республіки, Таджикистану та Колумбії (спостерігачі в Комітеті) щодо можливості участі зазначених країн у пілотному проекті зі створення уніфікованого порталу для агрегації оголошень про проведення тендерів в рамках ініціативи Prozorro GoGlobal. Українська делегація запропонувала всім країнам-членам Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі (далі - Угода COT) та спостерігачам створити спільний портал по розміщенню оголошень про тендери, що охоплені Угодою GPA на основі стандарту даних [Open Contracting Data Standard \(OCDS\)](#). Впровадження даного інструменту забезпечить швидкий доступ до інформації про закупівлі, що проводяться країнами-членами Угоди COT та сприятиме стабільному розвитку торговельних відносин із країнами-учасниками.

З 29 по 31 березня 2017 року в м. Париж, Франція, українська сторона прийняла участь у "Тижні цілісності" світового форуму OECD. В рамках зазначеного заходу відбулись чергове засідання організації Contracting 5 та Світовий форум OECD з антикорупційних питань та чесності. Під час заходу були обговорені питання щодо майбутніх узгоджених дій членами-країнами Contracting 5 стосовно розвитку та просування принципів відкритих стандартів даних у світі (OCDS), де Україна взяла на себе зобов'язання розроблення веб-сайту для організації Contracting 5. Водночас країнами-членами було розпочато роботу з оновлення правил для прийняття потенційних країн до складу організації Contracting 5.

З 23 по 25 травня 2017 року у Києві відбувся найбільший світовий Форум із закупівель, професійної етики, управління та відкритості (Procurement, Integrity, Management, and Openness (PRIMO) Forum), організаторами якого були Мінекономрозвитку у співпраці зі Світовим банком та іншими міжнародними фінансовими організаціями. Учасниками події стали близько 90 експертів: урядовці, відповідальні за державні закупівлі та боротьбу з корупцією з 25 країн світу, керівництво Світового банку, ЄБРР та інших міжнародних фінансових організацій.

В ході роботи Форуму представники Канади, Польщі, Румунії, Чорногорії, Боснії та Герцеговини, Сербії, Македонії, Грузії, Азербайджану, Вірменії поділилися своїм досвідом боротьби із корупцією у державних закупівлях. Учасники Форуму також обговорили питання професійної етики, чесності в державних закупівлях, кращі практики Світового банку та ОЕСР, а також засади моніторингу з боку громадянського суспільства.

Проведення Форуму надало унікальну можливість продемонструвати досягнення України у сфері реформування системи публічних закупівель, посилило міжнародні зв'язки з країнами-партнерами, найбільшими міжнародними донорами, а також сприяло залученню інвестицій в економіку країни для подальшого реформування.

На початку серпня 2017 року Світовий банк офіційно повідомив про закінчення процесу оцінки функціонування електронної системи закупівель. На основі оцінки сформульовано рішення Світового банку щодо можливості застосування електронної системи закупівель у процесі проведення закупівель в Україні за кошти Світового банку.

Протягом другого півріччя звітного періоду представниками Мінекономрозвитку було проведено семінари для офіційних делегацій Йорданії, Гани та Республіки Молдова, мета яких - поділитися знаннями, досвідом та розумінням кращих міжнародних практик у запровадження системи електронних закупівель, заснованих на українському досвіді, в частині реформування системи публічних закупівель.

Наприкінці вересня 2017 року у м. Тбілісі, Грузія відбувся регіональний семінар COT з Угоди про державні закупівлі для країн Центральної та Східної Європи, Центральної Азії та Кавказу, організований Секретаріатом COT спільно із Інститутом навчання та технічної допомоги COT за сприяння Європейського Банку реконструкції та розвитку.

У заході прийняли участь 50 фахівців з питань закупівель з різних країн, які займаються питаннями реформування сфери та удосконалення міжнародних зв'язків. Під час заходу представники Міністерства презентували досвід України у реформуванні сфери публічних закупівель та поділилися практичними порадами щодо етапів приєднання до Угоди COT про державні закупівлі, висвітливши головні переваги та виклики пов'язані з цим процесом.

З 28 по 30 листопада в м. Амстердам, Нідерланди, відбулась міжнародна конференція "Open Contracting 2017", в рамках якої було проведено чергове засідання організації Contracting 5.

Під час заходів з представниками іноземних урядів, бізнесу та громадського суспільства були обговорені питання запровадження стандартів відкритих даних для подальшого використання їх у побудові відкритого урядування, а також відбувся обмін ідеями, що дозволяють ефективно використовувати механізми відкритих даних. Представниками Міністерства було презентовано досвід України у реформуванні сфери публічних закупівель, досвід та переваги отримані від впровадження OCDS, зокрема використання аналітичного BI-модулю, що дозволяє обробляти дані щодо публічних закупівель.

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ

Розвиток системи професіоналізації та професійної підготовки фахівців-спеціалістів з питань закупівель - один із важливих напрямків професіоналізації сфери публічних закупівель.

В рамках проекту USAID "Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах" (далі - Проект TAPAS) та у співпраці з проектом ЄС "Гармонізація системи публічних закупівель України зі стандартами ЄС" (далі - Проект ЄС) на базі Київської школи економіки (далі - КШЕ) було створено Центр вдосконалення закупівель - інтелектуальний центр, створений для аналізу ефективності закупівельних процесів та виявлення можливих проявів корупції, а також організаційної підтримки та навчання учасників екосистеми закупівель.

Протягом звітнього періоду центром вдосконалення закупівель для підтримки сталості реформи публічних закупівель було проведено ряд досліджень направлених на:

- способи організації Централізованої закупівельної організації в Україні посилаючись на досвід країн ОЕСР;
- аналіз впровадження "Правила 24 годин" в Закон України "Про публічні закупівлі" та вивчення практики дискваліфікацій європейських країн;
- дослідження фактів недосконалості механізму оскарження публічних закупівель та моделювання ситуації - як зміниться кількість скарг у Антимонопольному комітеті України внаслідок зміни ціни за скаргу;
- дослідження щодо поширення регулювання на всі публічні закупівлі, починаючи з 3 000 грн. Аналіз позитивних та негативних наслідків поширення регулювання на допорогові закупівлі.

Завдяки об'єднанню зусиль Мінекономрозвитку, КШЕ, Проекту ЄС та Проекту TAPAS Центром вдосконалення закупівель запроваджено першу освітню програму "Професіоналізація закупівель". Це перша у Східній Європі програма післядипломної освіти із закупівель, мета якої – формування провідних професійних знань відповідно до сучасних стандартів стратегічного й операційного управління.

Протягом 2017 року 104 випускники успішно завершили навчання за освітньою програмою "Професіоналізація закупівель".

У травні 2017 року Міністерством проведено семінар для представників 42 державних університетів, який відвідали понад 50 викладачів. На зазначеному заході була надана інформація щодо необхідності та доцільності запровадження дисципліни на базі освітніх закладів, яка у подальшому надасть змогу професіоналізувати сферу публічних закупівель.

Протягом 2017 року із викладачами проведена робота щодо підвищення рівня їх знань на базі КШЕ та державного підприємства "ПРОЗОПРО" (далі - ДП "ПРОЗОПРО"), надана методологічна допомога та сучасні актуальні матеріали з питань публічних закупівель.

Перші результати такої співпраці на 2017/2018 роки: до ініціативи приєдналися державні вищі навчальні заклади, які здійснюють навчання фахівців з управління публічними закупівлями шляхом впровадження навчальних дисциплін – модулів та магістерських програм (<http://www.me.gov.ua> в розділі [Публічні закупівлі](#) - Професіоналізація) (Рис.1).

Рис.1 Перелік вищих навчальних закладів, що впроваджують спеціалізацію та навчальні дисципліни орієнтовані на підготовку фахівців з управління публічними закупівлями

За 2017/2018 навчальний рік охоплення учнів навчальною дисципліною "Публічні закупівлі" становить понад 1500 студентів юридичних, економічних, технічних та інших факультетів.

Також, важливим кроком в професіоналізації та популяризації публічних закупівель став запуск онлайн-курсу "Публічні контракти. Моніторинг громадянського суспільства" на освітній платформі Відкритий Університет Майдану. Даний онлайн-курс розроблений Мінекономрозвитку за допомогою Проекту ЄС у співпраці з USAID, Проектом TAPAS, Transparency International Україна для спонукання громадянського суспільства до активного контролю на всіх етапах здійснення публічних закупівель, що сприятиме запровадженню ефективного моніторингу в сфері публічних закупівель.

Навчальний центр ДП "ПРОЗОРРО" продовжує активну діяльність щодо підвищення рівня знань суб'єктів сфери закупівель. З цією метою, протягом звітного періоду, навчальним центром проведено 26 семінарів для замовників, які відвідали більше ніж 800 учасників та 19 семінарів для бізнесу для більш ніж 200 осіб.

Водночас одним із завдань реформи публічних закупівель є запровадження механізму централізованої закупівлі з оптимальним збереженням переваг децентралізованої моделі.

Станом на сьогодні публічні закупівлі в Україні здійснюються на децентралізованій основі. Разом з тим у сучасній міжнародній практиці ефективно використовується модель централізованої закупівлі, яка характеризується зменшенням загальних витрат у системі. Централізована модель сприяє стандартизації, професіоналізації, правовій визначеності, запровадженню гнучких методів закупівлі, зокрема укладенню рамкових угод та здійсненню електронних закупівель.

На початку 2017 року розпочав свою роботу пілотний проект з організації діяльності централізованої закупівельної організації (далі – ЦЗО). Мінекономрозвитку визначило Державну Установу “Професійні закупівлі” юридичною особою, відповідальною за виконання функцій ЦЗО в рамках реалізації пілотного проекту (наказ від 12.01.2017 № 20 “Про організацію діяльності централізованої закупівельної організації в рамках реалізації пілотного проекту”).

За рік своєї діяльності ЦЗО досягла значних успіхів у реалізації цілей пілотного проекту, демонструючи важливість механізмів централізації у забезпеченні економії державних коштів. Створення уніфіковані технічні специфікації та стандартизація умов договору заклали фундамент для широкого використання електронних інструментів, зокрема електронних каталогів, які також можуть бути випробуваними саме ЦЗО в межах пілотного проекту.

На даний час в електронній системі закупівель поки що не реалізований механізм рамкових угод. Водночас, пілотному проекту ЦЗО, попри неможливість використання процедури рамкових угод, вдалось досягти істотної економії бюджетних коштів при проведенні процедур закупівель.

Серед найважливіших досягнень діяльності Державної Установи “Професійні закупівлі”, як пілотного проекту ЦЗО, варто відмітити:

- успішно проведено 13 процедур відкритих торгів на закупівлю паперу офісного для друку, канцелярського приладдя та комп'ютерної техніки. За результатами завершених процедур укладено 22 договори. Економія бюджетних коштів за укладеними договорами становить 1 029 949 грн, або 13,14% від очікуваної вартості предметів закупівель;
- доведено суттєве зниження адміністративних витрат на проведення закупівлі завдяки використанню уніфікованої номенклатури, стандартизації тендерної документації та умов договору;
- впроваджено дієві практики та методи, що забезпечують високу ефективність діяльності ЦЗО, зокрема, передача закупівельної функції ЦЗО, принципи категорійного управління в закупівлях, взаємодія з постачальниками та залучення експертного середовища, використання уніфікованої номенклатури та тендерної документації тощо.

Більш детально ознайомитись з першими результатами пілотного проекту ЦЗО можна за посиланням <http://www.me.gov.ua> в розділі Публічні закупівлі – Професіоналізація.

Крім того, продовжує свою роботу Інформаційний ресурс, основним завданням якого є поширення інформації щодо застосування законодавства про публічні закупівлі, а також ефективна реалізація державної політики у сфері закупівель. Інформаційний ресурс виступає додатковою ланкою у базі знань, яким вільно можуть користуватися всі учасники екосистеми.

З метою поінформованості суб'єктів сфери публічних закупівель, щодо застосування законодавства у сфері закупівель Міністерством готуються та розміщуються узагальнені відповіді рекомендаційного характеру на Інформаційному ресурсі Міністерства за посиланням www.me.gov.ua в розділі Публічні закупівлі.

Поряд з цим, через офіційний сайт Міністерства також реалізовано функцію надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу.

Так, за 2017 рік, до Міністерства через Інформаційний ресурс надійшло понад 1200 запитів, відповіді на які оприлюднені на сайті Міністерства.

Водночас для зручності користувачів на Інформаційному ресурсі реалізовано пошук за темами запитань, які надходять до Міністерства та широким переліком тегів. Це значно полегшує доступ користувачів до корисної інформації та відповідей на аналогічні питання, які надавались суб'єктам сфери публічних закупівель.

ВИЗНАННЯ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

“TRUST OF THE FUTURE” – “ДОВІРА МАЙБУТНЬОГО”

З 13 по 17 березня 2017 року у м. Женева, Швейцарська Конфедерація, під час церемонії C4F Davos Awards 2017 за результатами голосування 25 членів міжнародного журі електронну систему закупівель ProZorro відзначено нагородою у корпоративній номінації “Trust of the Future” – “Довіра майбутнього”.

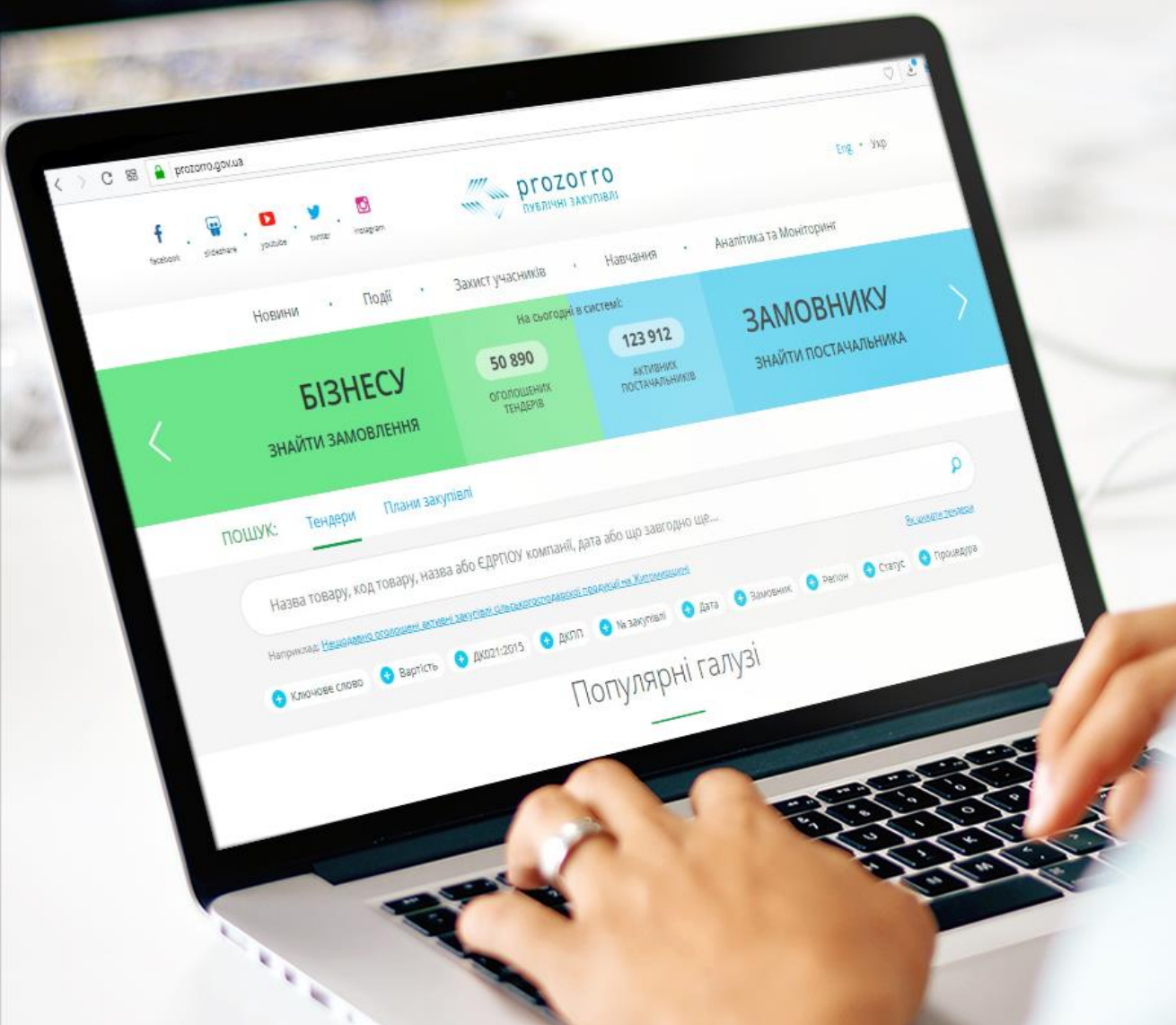
C4F Davos Awards - щорічна премія у сфері комунікацій, яку отримують за професійні досягнення, творчий підхід і бачення майбутнього галузі. В одному місці були зібрані яскраві приклади міжкультурних комунікацій та найкращі практики різних країн. Змагалися за премію у трьох категоріях: індивідуальній, корпоративній та розділі стартапів 86 представників 30 країн з п'яти континентів.

НАГОРОДА FAIR SOURCING AWARDS У КАТЕГОРІЇ MASTERS

6 листопада у Чеському місті Острава електронну систему закупівель відзначено черговою нагородою Fair Sourcing Awards у категорії Masters.

Ця нагорода щорічно присуджується за інноваційне, надихаюче або довготривале використання eAuctions, електронних запитів та інших цифрових інструментів для підвищення економічної ефективності рішень щодо закупівель, які надають більшої прозорості тендерам та зменшують корупційну складову. Присудження Fair Sourcing Awards заохочує більш широку діджиталізацію закупівель як в публічному, так і в приватному секторах.

СФЕРА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЦИФРАХ

Оцінити стан та рівень розвитку сфери публічних закупівель можна на підставі аналізу основних показників.

Так, у звіті проаналізовано наступні основні результативні показники сфери публічних закупівель:

- кількість оголошених, завершених закупівель та їх очікувана вартість;
- кількість укладених договорів про закупівлю;
- кількість відмінених процедур закупівель та процедур, що визнані такими, що не відбулись та їх очікувана вартість;
- кількість унікальних учасників процедури закупівлі;
- кількість цінових пропозицій на торги;
- середня кількість пропозицій на торги;
- кількість оскаржених процедур закупівель;
- економія за завершеними лотами в абсолютних та відносних показниках;
- причини використання переговорної процедури;
- причини внесення змін до укладених договорів та інше.

Опис цих показників в абсолютному та відносному значеннях дає можливість проаналізувати проблемні зони та оцінити ефект від впровадження змін. Основні показники сфери публічних закупівель досліджувалися в розрізі лотів за методами закупівель.

В даному звіті проаналізовано закупівлі, що регулюються Законами України “Про публічні закупівлі” та “Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони” (далі – Надпороги).

Окремо проаналізовано закупівлі, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах 2 та 3 частини першої статті 2 Закону України “Про публічні закупівлі” в розрізі закупівель проведених з використанням електронної системи закупівель та без використання електронної системи, шляхом укладання прямих договорів із звітуванням про такі договори (далі – Допороги).

У цьому звіті також наведена інформація щодо закупівель, які здійснюють як замовники в розумінні закону, так і державні, комунальні, казенні підприємства, їхні дочірні підприємства, господарські товариства чи об’єднання, які не є замовниками у розумінні закону, але використовують електронну систему закупівель для відбору постачальників товарів, надавачів послуг та виконавців робіт.

Збір даних для аналізу функціонування системи публічних закупівель здійснюється через загальнодоступні джерела, а саме інформації розміщеної на сайті prozorro.gov.ua та через модулі аналітики – bi.prozorro.org, bipro.prozorro.org за період з 1 січня по 31 грудня 2017 року.

Загальний огляд даних розміщених в електронній системі закупівель

2017 рік для сфери публічних закупівель завершився з позитивною динамікою до збільшення кількості як оголошених процедур закупівель, так і успішно завершених.

Так, за даними електронної системи закупівель протягом звітного року близько 27 тис. замовників оголосили більше 1 млн закупівель з очікуваною вартістю понад 777,7 млрд. грн.

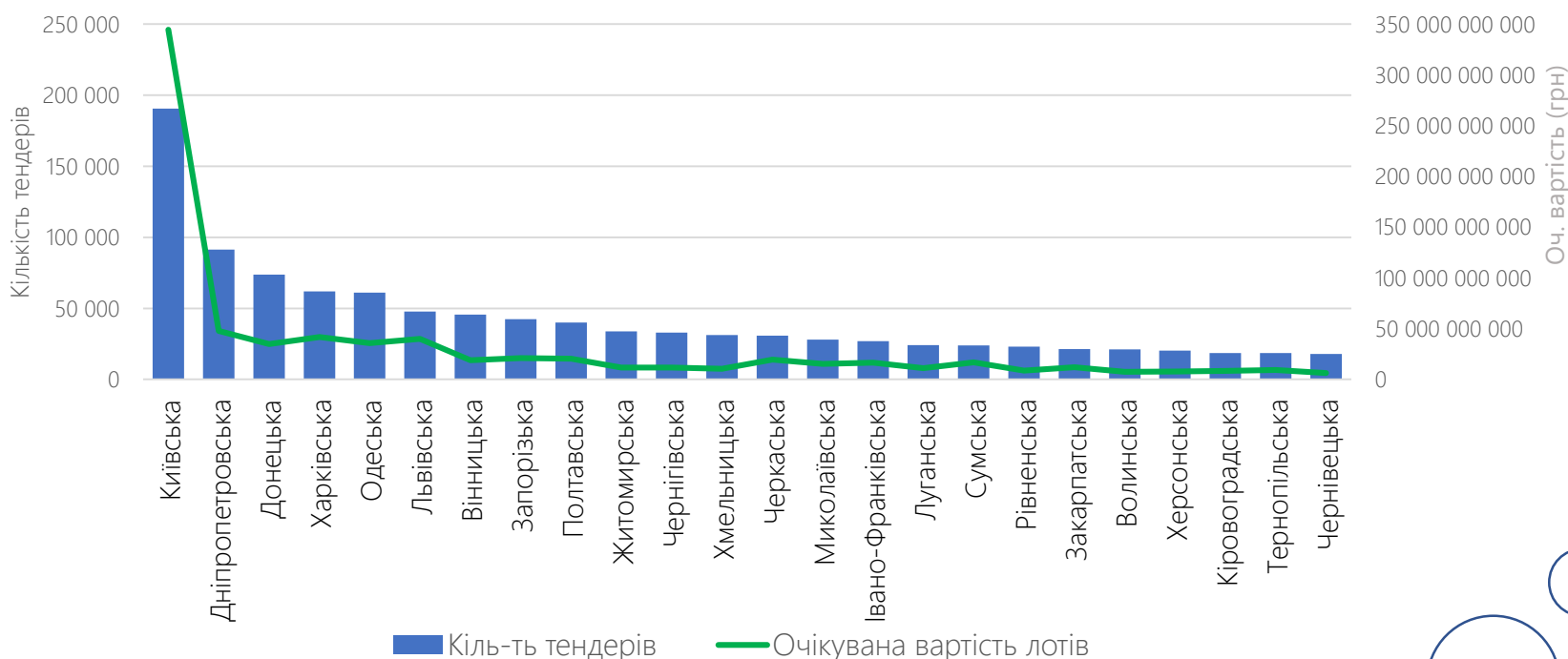
Найбільшу кількість процедур закупівель оголосили Київська область та м. Київ на загальну суму 344 млрд грн, Дніпропетровська (47 млрд грн), Донецька (34 млрд грн), Харківська (41 млрд грн), Одеська (35 млрд грн), Львівська (39 млрд грн) області. Сумарна кількість оголошених закупівель в цих областях складає 51% від загального обсягу закупівель по Україні. Найменше закупівель оголошено було в Чернівецькій, Тернопільській, Кіровоградській та Херсонській областях. В табл.1 проаналізовано розподіл закупівель у сфері публічних закупівель у відносних та абсолютних величинах та на рис. 2 зображено регіональний розподіл закупівель за кількістю та очікуваною вартістю закупівель.

Табл. 1 Оголошені закупівлі в електронній системі закупівель в 2017 році

	Кількість оголошених закупівель	Частка кількості закупівель (%)	Очікувана вартість оголошених закупівель (грн)	Частка очікуваної вартості закупівель (%)
Допорогова закупівля	276 522	26,9%	71 613 056 875	9,2%
Звіти про укладені договори	575 542	56,1%	78 796 943 717	10,1%
Відкриті торги	119 841	11,7%	190 451 949 864	24,5%
Відкриті торги із публікацією англійською мовою	7 427	0,7%	314 713 226 066	40,5%
Переговорна процедура	45 356	4,4%	101 001 346 071	13,0%
Переговорна процедура (для потреб оборони)	1 776	0,2%	21 070 696 887	2,7%
Всього	1 027 047	100%	777 708 009 489*	100%
Конкурентний діалог	51			
ЕСКО контракт	309			

*16,5% суми складають кошти ПАТ "УКРТРАНСГАЗ" та ПАТ "Укргазвидобування"

Рис. 2 Кількість оголошених закупівель та їх очікувана вартість (грн) по областях України

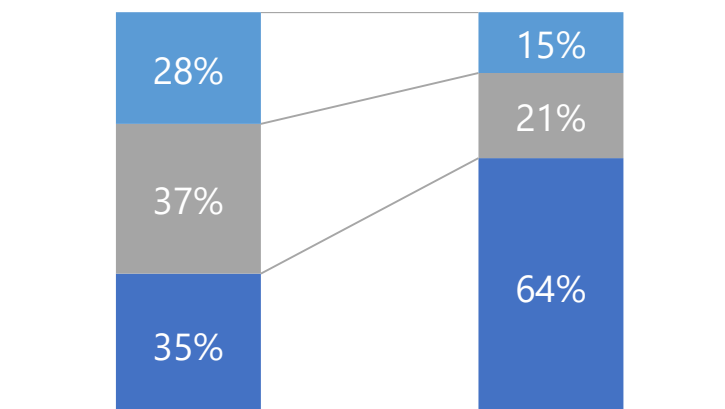
У звітному році успішно завершилися (за результатами процедур укладено договори) 869 344 закупівлі, в яких було 903 005 лота на загальну суму більше 500 млрд грн., в тому числі Надпороги - на суму 380, 8 млрд грн, Допороги - на суму 119,5 млрд грн.

Відповідно до наявної в електронній системі закупівель інформації кількість проведених закупівель (Надпороги та Допороги) зросла більше ніж у 2 рази. Водночас збільшилась і очікувана вартість таких закупівель з 273 млрд грн в 2016 році (звітні данні за 2016 рік) до 500 млрд грн в звітному році:

- очікувана вартість на Допорогах зросла на 78,5 млрд грн, а їх кількість на 502 244 закупівлі.
- в Надпорогах очікувана вартість зросла на 148,6 млрд грн, а їх кількість на 34 388 закупівель.

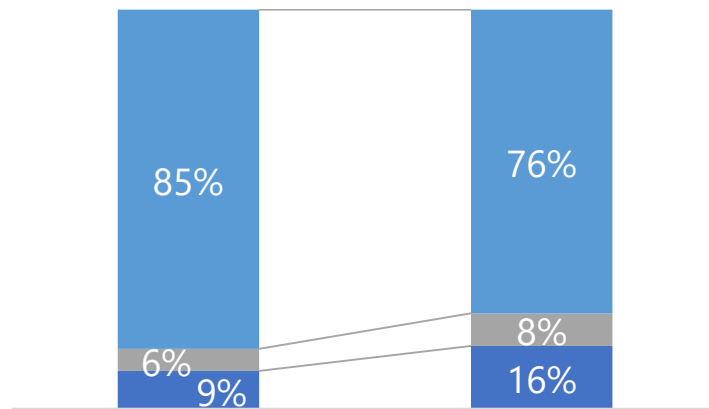
На рис. 3 та 4 відображено розподіл закупівель у відносних величинах в 2016-2017 рр. Водночас на рис. 5 та 6 зображено розподіл Допорогів та Надпорогів в електронній системі закупівель та Відсоткове співвідношення завершених закупівель в електронній системі закупівель.

Рис. 3 Співвідношення кількості закупівель 2016-2017 років

- Процедури, що підпадають під дію Закону
- Допорогова закупівля
- Звіти про укладені договори

Рис. 4 Співвідношення вартості (грн) закупівель 2016-2017 років

- Процедури, що підпадають під дію Закону
- Допорогова закупівля
- Звіти про укладені договори

Рис. 5 Розподіл Допорогів та Надпорогів в електронній системі закупівель

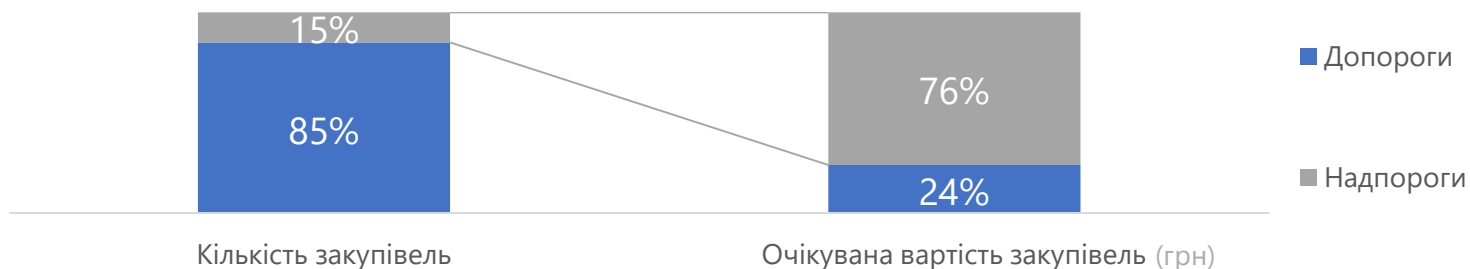
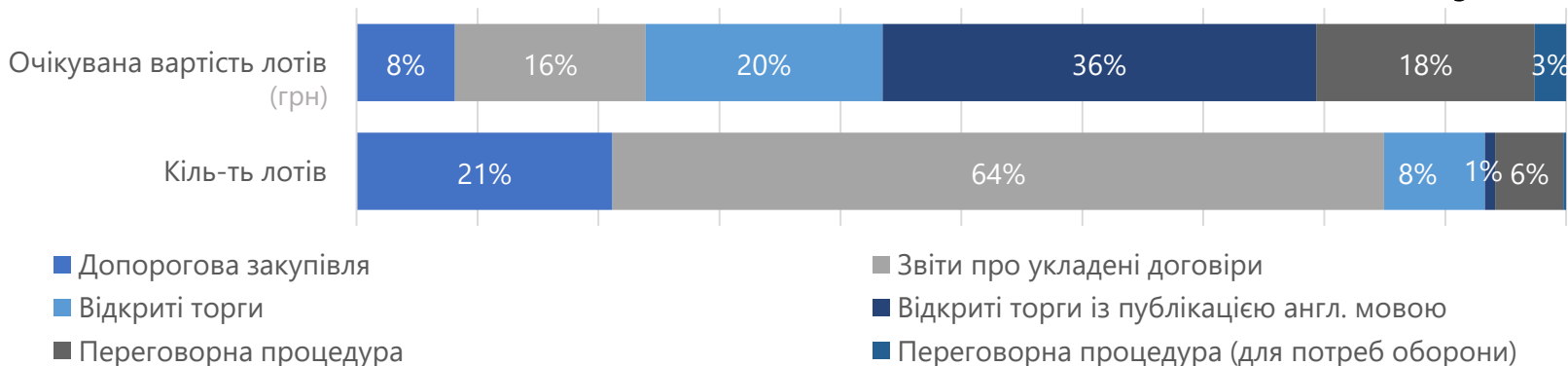

Рис. 6 Відсоткове співвідношення завершених закупівель в електронній системі закупівель

Конкурентний діалог

В 2017 році в електронній системі закупівель було технічно реалізовано процедуру "конкурентний діалог". Ця процедура дозволяє замовникам здійснити закупівлю зокрема юридичних, консультаційних послуг, розробку програмного забезпечення тощо, у випадках коли виникають труднощі із визначенням вимог до таких предметів закупівлі та потреба у проведенні переговорів з учасниками з метою визначення потрібних технічних характеристик. У звітному році успішно завершилися 17 конкурентних діалогів, за результатами яких укладено договорів на загальну суму 1 412 900 404,20 грн.

ЕСКО контракт

В звітному році також впроваджена можливість укладання енергосервісних договорів (ЕСКО контракт) через електронну систему закупівель. ЕСКО контракт передбачає здійснення проектів енергосервісними компаніями з підвищення енергофактивності (оновлення системи опалення, освітлення, утеплення будівель) за кредитні кошти інвестора та поступового їх відшкодування за рахунок економії витрат на енергоресурси. В 2017 році успішно завершилися 27 процедур для закупівлі енергосервісу (ЕСКО), не відбулося – 103 та було відмінено 35 процедури.

За наявними даними в електронній системі закупівель у звітному році частка закупівель, що не відбулися складає 11,9%, скасованих - 2,8%. Сумарна очікувана вартість таких закупівель склала понад 200 млрд грн.

Основними причинами відміни торгів або визнання їх такими, що не відбулися у звітному році, найчастіше замовники зазначали неможливість усунення порушень, відсутність подальшої потреби, подання менше двох тендерних пропозицій та скорочення видатків, а також наявність помилок будь-якого характеру - чи то системних, чи то в документації.

Економія коштів в закупівлях, що успішно завершилися в звітному році, складає 8,19%, що в абсолютному відношенні становить 27,09 млрд грн. Найбільше у 2017 році вдалось зекономили на закупівлях будівельних робіт та поточного ремонту, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, а також медичного обладнання, фармацевтичної продукції та на закупівлях засобів особистої гігієни.

Переможцями у процедурах закупівель проведених протягом звітного періоду були визнані 30 304 суб'єкта господарювання.

Найактивнішими учасниками, які перемогли в найбільшій кількості лотів, були ТОВ "БАДМ-Б" з перемогою у 3 664 лота, ТОВ "Український папір" – 2 810, ПАТ "Київобленерго" – 2 653, ТОВ Альянс Еволюшн – 2 408, ТОВ "Епіцентр К" – 1 669 лотів відповідно.

За результатами проведених процедур закупівель 99,84% договорів укладено з вітчизняними суб'єктами господарювання, а 0,16% договорів з іноземними постачальниками.

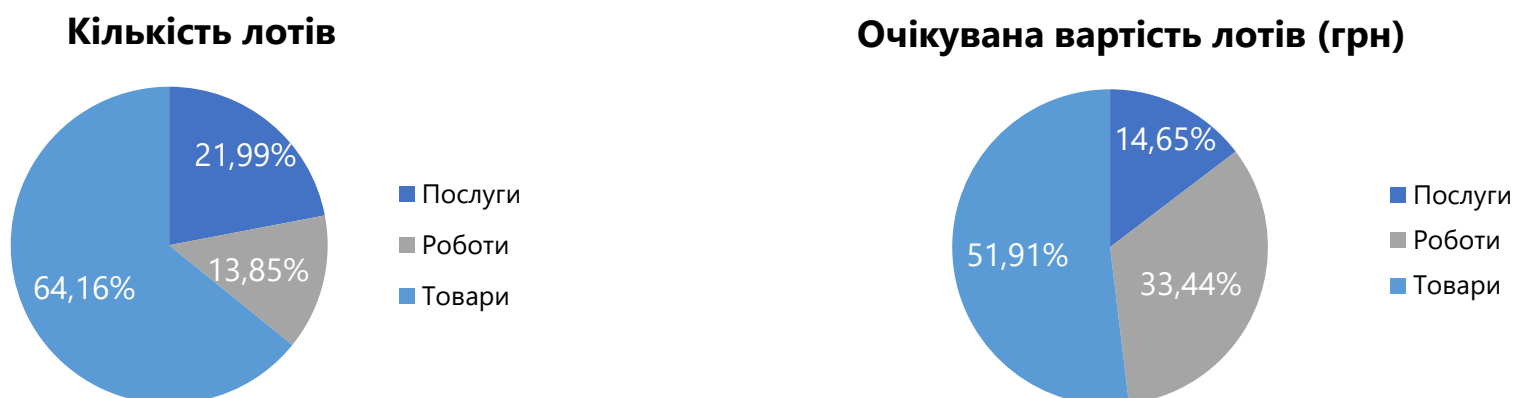
Іноземною компанією, яка в звітному році має найбільшу кількість успішно-виграшних лотів стала АРАКО spol. s r.o. з Чехії. Компанія АРАКО spol. s r.o. Чеський виробник трубопровідної арматури для енергетики, хімічної і нафтохімічної промисловості стала переможцем в 12 лотах закупівель з підрозділом CPV "42000000-6 Промислова техніка" в ДП "Національна атомна енергогенеруюча компанія "ЕНЕРГОАТОМ".

Xinjiang Beiken Energy Engineering Co., Ltd., Кармай, Китайська Народна Республіка, стала переможцем в закупівлі послуг, пов'язаних з нафтогазовою промисловістю (CPV (агреговано) 76000000-3) в ПАТ "Укргазвидобування" з очікуваною вартістю понад 3 млрд 442 млн грн. Ця закупівля була найвартіснішою серед закупівель, де переможцями стали іноземні компанії.

В 2017 році за результатами аналізу даних розмішених в електронній системі закупівель найчастіше закуповувалися товари. Так, частка товарів склала 64,16% за кількістю та 51,91% за їх очікуваною вартістю в загальному обсязі всіх закупівель .

Частка робіт по кількості склала 13,85% при цьому очікувана вартість робіт складає майже 34% від всіх закупівель в електронній системі (Рис. 7).

Рис. 7 Розподіл закупівель в електронній системі закупівель

Процедури закупівель, що підпадають під дію Закону

В звітному році в електронній системі закупівель було оголошено 174 400 процедур закупівель, що підпадають під дію Закону, з очікуваною вартістю понад 627 млрд грн. З них 129 044 конкурентних процедур з очікуваною вартістю 526 млрд грн та 45 356 неконкурентних процедур з очікуваною вартістю 101 млрд грн.

Частка оголошених конкурентних процедур закупівель складає 74%, а неконкурентних – 26%.

В звітному році в надпорогових закупівлях зросла кількість успішно завершених процедур на 34%, а сума цих процедур на 64% порівняно з минулим роком. Можливим поясненням цьому є збільшення фінансування на потреби замовника.

У табл. 2 відображена інформація щодо завершених процедур закупівель в абсолютних величинах.

Табл. 2 Завершені закупівлі у 2016-2017 рр.

	Завершені закупівлі у 2016 р.		Завершені закупівлі у 2017 р.	
	Кількість договорів	Сума (грн)	Кількість договорів	Сума (грн)
Конкурентні процедури	63 270	157 240 258 772,46	84 898	290 379 457 277
Неконкурентні процедури	38 275	74 866 414 715,57	51 035	90 402 035 714
Процедури, що підпадають під дію Закону	101 545	232 106 673 488,03	135 933	380 781 492 991

В 2017 році серед завершених процедур закупівель замовники найчастіше використовували відкриті торги, що у відносних показниках складає 55% . Розподіл процедур закупівель в Надпорогах у відносних та абсолютних величинах відображено в табл.3.

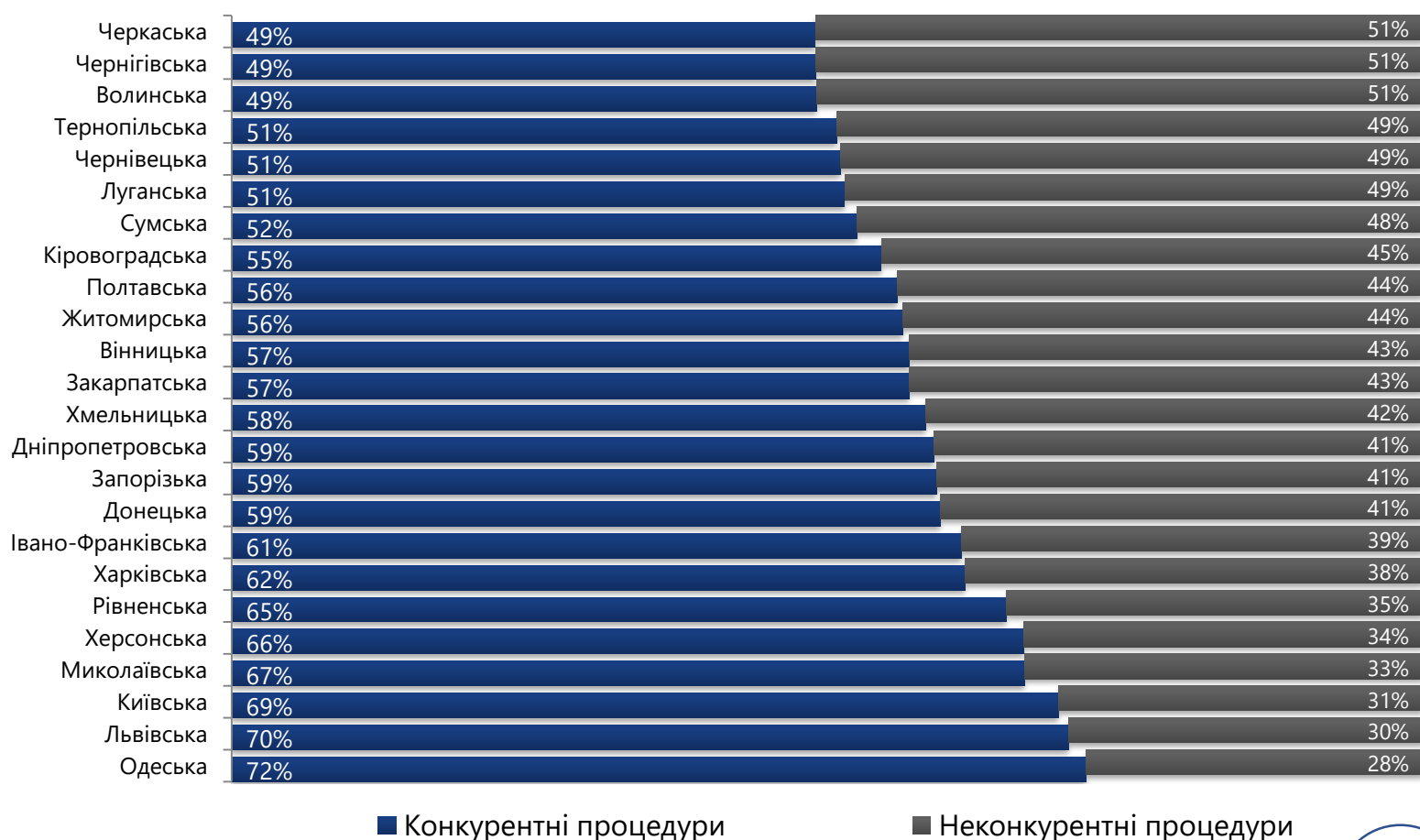
Табл. 3 Розподіл завершених процедур закупівель в 2017 році

	Кіль-ть лотів	Розподіл за кількістю (%)	Очікувана вартість лотів (грн)	Розподіл за оч. вартістю (%)
Відкриті торги	75 173	55%	97 986 864 378	26%
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	7 638	6%	179 340 823 135	47%
Переговорна процедура	51 035	38%	90 402 035 714	24%
Переговорна процедура (для потреб оборони)	2 087	2%	13 051 769 764	3%
Всього	135 933	100%	380 781 492 991	100%

У відкритих торгах 49% або 47 814 638 639 грн складають закупівлі будівельних робіт та поточного ремонту. У переговорній процедурі найвартіснішими закупівлями з часткою у 58% стали нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії на загальну суму 52 583 123 522 грн. При цьому за переговорною процедурою для потреб оборони частку у 67% або 8 803 011 755 грн склали закупівлі нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії та продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції, а також одягу, взуття, сумок та аксесуарів.

На рис. 8 відображено розподіл конкурентних та неконкурентних в розрізі регіонів в електронній системі закупівель

Рис. 8 Співвідношення конкурентних та неконкурентних процедур за кількістю, що підпадають під дію Закону

Близько 53 тис. або 30,3% закупівель не відбулося. Їх очікувана вартість склала 121,9 млрд грн. Водночас було скасовано 6,8% або майже 12 тис. процедур загальною очікуваною вартістю 89,3 млрд грн. Дані показники свідчать про недостатній рівень професійності та обізнаності замовників щодо норм діючого законодавства, незацікавленість бізнесу в участі у торгах.

В грошовому еквіваленті найбільше зекономлено коштів за процедурою відкритих торгів із публікацією англійською мовою – 12,4 млрд грн, далі відкриті торги - 7,9 млрд грн, переговорна процедура (для потреб оборони) – 499 млн грн. Економію за результатами проведених процедур закупівель відображено в табл. 4

Табл. 4 Економія за результатами проведених процедур закупівель

	Кіль-ть лотів	Очікувана вартість лотів (грн)	Економія (грн)	% економії
Відкриті торги	75 173	97 986 864 377,77	7 880 011 959,49	8,04%
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	7 638	179 340 823 134,94	12 373 493 673,04	6,90%
Переговорна процедура (для потреб оборони)	2 087	13 051 769 764,35	498 929 432,74	3,82%

В усіх успішно завершених Надпорогах взяли участь та конкурували 35 283 суб'єкти підприємницької діяльності, у тому числі у процедурах відкритих торгів – 28 441 учасника, відкритих торгах з публікацією англійською мовою - 4 612, переговорній процедурі (для потреб оборони) – 939 учасників відповідно.

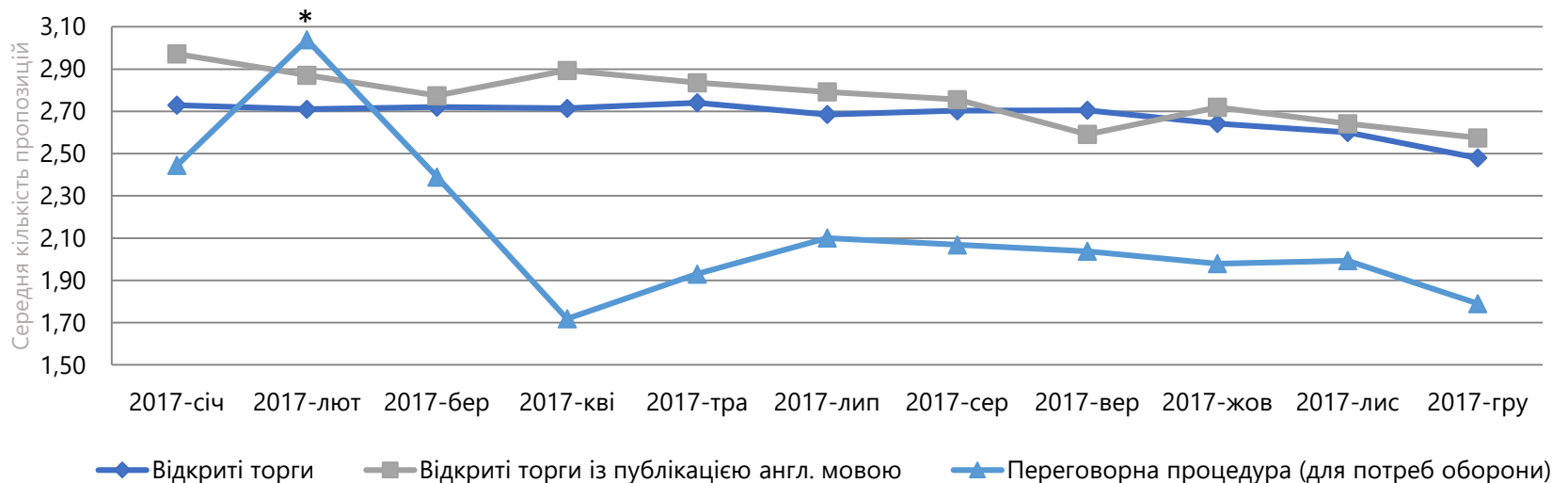
Прослідковується тенденція збільшення економії коштів за рахунок конкуренції на торгах (рис. 9)

Рис. 9 Розподіл кількості лотів за кількістю учасників та залежність відсотка економії до кількості учасників на торгах (Надпороги, конкурентні)

Середня кількість пропозицій на торгах в надпорогових закупівлях склала – 2,69, з них відкриті торги та відкриті з публікацією англійською мовою мали - 2,7 та 2,8 відповідно.

Рис. 10 Середня кількість пропозицій на торгах в конкурентних процедурах

(*2017-лют - переговорна процедура (для потреб оборони) – 12 учасників прийшло на закупівлю виробів кріпильних (хомути) з очікуваною вартістю 250 тис. грн для військової частини А2920)

Переможцями у процедурах закупівель проведених протягом звітного періоду були визнані 30 304 суб'єкта господарювання (проти 20 569 переможців у 2016 році).

Причини використання переговорної процедури

Аналіз проведення переговорної процедури показує, які законодавчі підстави використовуються найчастіше для її застосування.

В звітному періоді замовники найчастіше проводили переговорну процедуру у зв'язку з відсутністю конкуренції (68% за кількістю). Вагому частину цих лотів складають закупівлі комунальних послуг, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії. В табл. 5 відображено аналіз використання причин переговорної процедури.

Табл. 5 Причини використання переговорної процедури

Причина використання	Кількість лотів	Розподіл за кількістю (%)	Сума лотів (грн)	Розподіл за сумою (%)
Відсутність конкуренції	34 860	68%	45 927 732 822,5	51%
Закупівля творів мистецтва	853	2%	1 501 931 144,6	2%
Закупівля юридичних послуг	34	0,1%	777 472 665,5	1%
Замовником двічі відмінено тендер	12 615	25%	13 056 549 850,9	14%
Необхідність проведення додаткових будівельних робіт	529	1%	2 289 783 437,2	3%
Потреба здійснити додаткову закупівлю	2 083	4%	26 794 716 862	29%
Всього	51 035		90 402 035 714	

Також переговорну процедуру замовники застосовували у зв'язку з відміною двічі тендеру через відсутність достатньої кількості учасників. Частка у загальному обсязі таких процедур складає 25%.

Крім того замовники у Київській, Дніпропетровській, Вінницькій, Харківській областях здійснювали закупівлю нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, поштових та телекомунікаційних послуг, послуг у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі, інтернет і послуги з підтримки, будівельних робіт та поточного ремонту як додаткову закупівлю у того самого постачальника за переговорною процедурою.

Найбільше лотів закупівлі творів мистецтва за переговорною процедурою мали наступні коди CPV: 79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні, 92000000-1 Послуги у сфері відпочинку, культури та спорту, 72000000-5 Послуги у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі інтернет і послуги з підтримки.

В закупівлі юридичних послуг за переговорною процедурою флагманом є Міністерство юстиції України.

Зміни до договорів

В звітному році до істотних умов 64 123 або 47% укладених договорів замовниками вносилися зміни.

Найбільшу кількість змін до договорів вносили замовники в Херсонській, Кіровоградській, Волинській областях. Більше ніж 60% всіх їх договорів зазнали змін у звітному періоді. Найменше вносили зміни в договори замовники Івано-Франківської (34%), Рівненської (38%), Київської областей (38%).

Найчастіше зміни в договорах стосувались зменшення обсягів закупівлі, продовження строку дії договору на наступний рік, покращення якості предмета закупівлі та зміни ціни за одиницю товару.

У табл. 6 наведена інформація щодо договорів, до яких вносилися зміни. Один договір може мати декілька змін, тому сума рядків буде більшою за унікальне значення "Всього".

Табл. 6 Типи причин додання змін до договорів

Тип причини додання змін (Стаття 36 Закону)	Кількість договорів	Очікувана вартість (грн)
Всього	64 123	197 584 537 171
Зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника	26 699	59 737 061 888
Дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку	20 802	58 449 869 073
Зміни ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку, за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі	15 559	39 315 110 785
Покращення якості предмета закупівлі за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі	13 688	69 644 608 179
Узгодженої зміни ціни в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг)	11 344	34 937 281 373
Продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передання товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі	7 318	36 776 143 205
Зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни	6 951	36 034 650 578
Зміни ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок	488	3 000 364 933

Оскарження процедур закупівель

Всього на оголошені процедури закупівель в 2017 році було подано 5 599 скарг.

Було оскаржено 11 853 лота 1 389 скаржниками. Здебільшого подавали скарги на рішення замовника - 71% загального обсягу скарг, відповідно на умови документації - 29% скарг.

В табл. 7 відображено Топ-3 замовника, які протягом року подали найбільшу кількість скарг.

Табл. 7 Скаржники з найбільшою кількістю поданих скарг

Скаржник	Кількість скарг
ТОВ МАКСМЕД ІНТЕРНЕСНЛ	75
ТОВ "Радіал-Україна"	57
ТОВ Смілапостач	23

Допороги

Вагому частку в електронній системі закупівель займають Допороги. Їх сумарна кількість склала 767 072 лота (85%) із 903 005 успішно завершених закупівель: допорогова закупівля – 21%, а 64% – це звіти про укладені договори у загальному обсязі всіх Допорогів в електронній системі закупівель.

В звітному році кількість звітів про укладені договори збільшилась майже в 4,5 рази порівнюючи з 2016 роком: з 128 643 до 576 083 звітів.

Вагоме збільшення кількості Допорогів пояснюється тим, що норма в Законі про обов'язкове звітування з'явилася в 2016 році і найбільша кількість замовників почала її виконувати з 1 серпня. Водночас у звітному році до електронної системи закупівель долучилися інші замовники та державні, комунальні, казенні підприємства, їхні дочірні підприємства, господарські товариства чи об'єднання, що не є замовниками в розумінні Закону (в 2017 році на 6 880 збільшилась кількість замовників в Допорогах порівняно з 2016 роком).

В табл. 8 Наведено порівняльний аналіз Допорогів в 2016- 2017 рр.

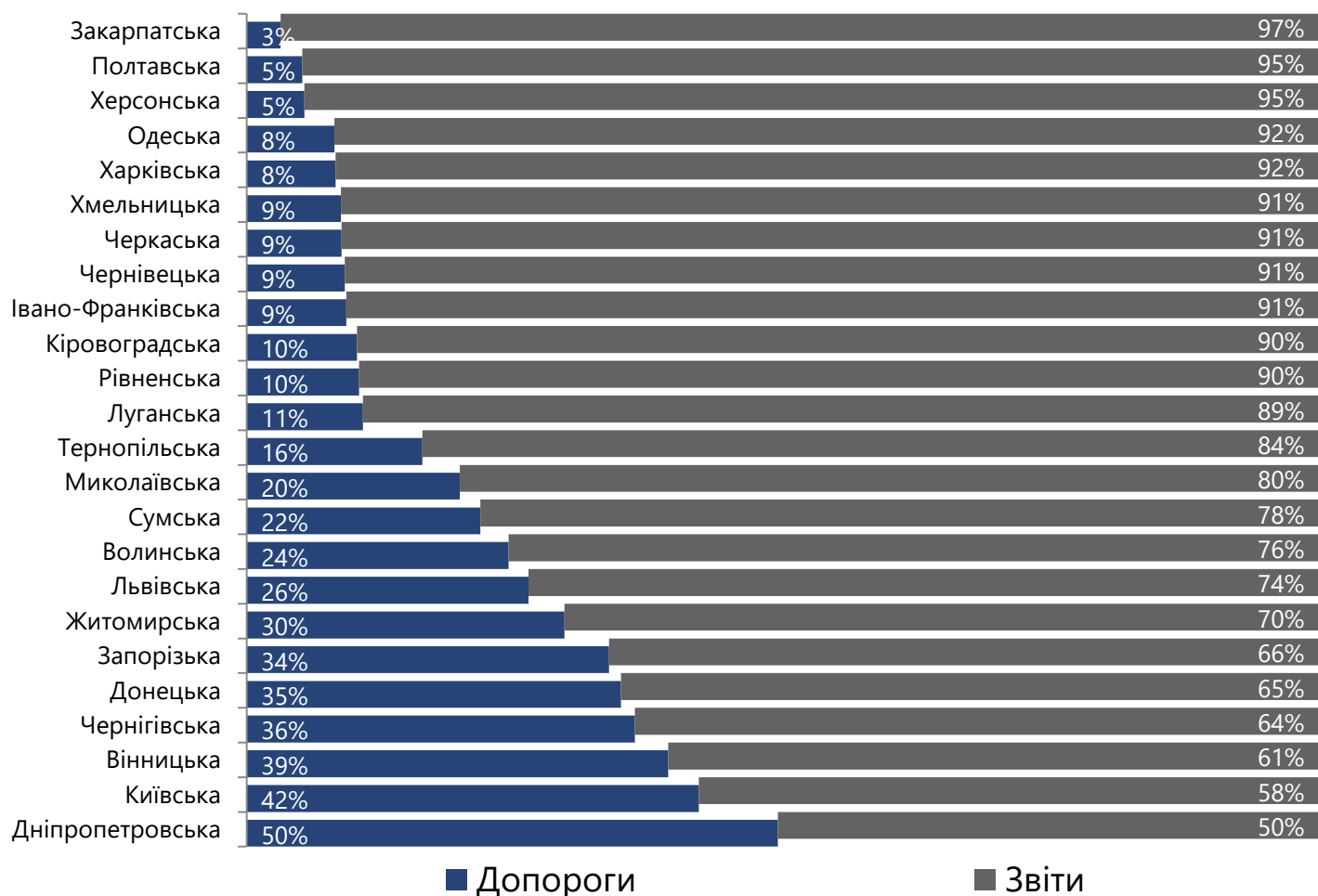
Табл. 8 Завершені Допороги 2016-2017 рр.

	Завершені закупівлі у 2016 р.				Завершені закупівлі у 2017 р.			
	Кількість договорів	%	Сума (грн)	%	Кількість договорів	%	Сума (грн)	%
Звіти про укладені договори	128 643	49%	25 819 457 148	63%	576 083	75%	78 837 385 578	66%
Допорогова закупівля	136 185	51%	15 136 643 814	37%	190 989	25%	40 693 138 122	34%
ДОПОРОГИ	264 828	100%	40 956 100 962	100%	767 072	100%	119 530 523 700	100%

Переважну більшість звітів про укладені договори складають закупівлі будівельних робіт, поточного ремонту та будівельних матеріалів, комунальних послуг, зокрема, газу природного та послуг з транспортування природного газу магістральними та розподільними трубопроводами, електричної енергії та послуг з постачання електроенергії, послуг з постачання водяної пари і гарячої води (послуг з постачання теплової енергії), послуг з водопостачання та водовідведення, а також поштових послуг, а також закупівлі продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції. Їх сумарна кількість склала 35% від загальної кількості звітів розміщених в електронній системі, а сумарна вартість - 66%.

На рис. 11 наведено розподіл допорогових закупівель проведених через електронну систему та оприлюднених звітів про укладені договори.

Рис.11 Співвідношення допорогових закупівель та звітів про укладені договори за кількістю

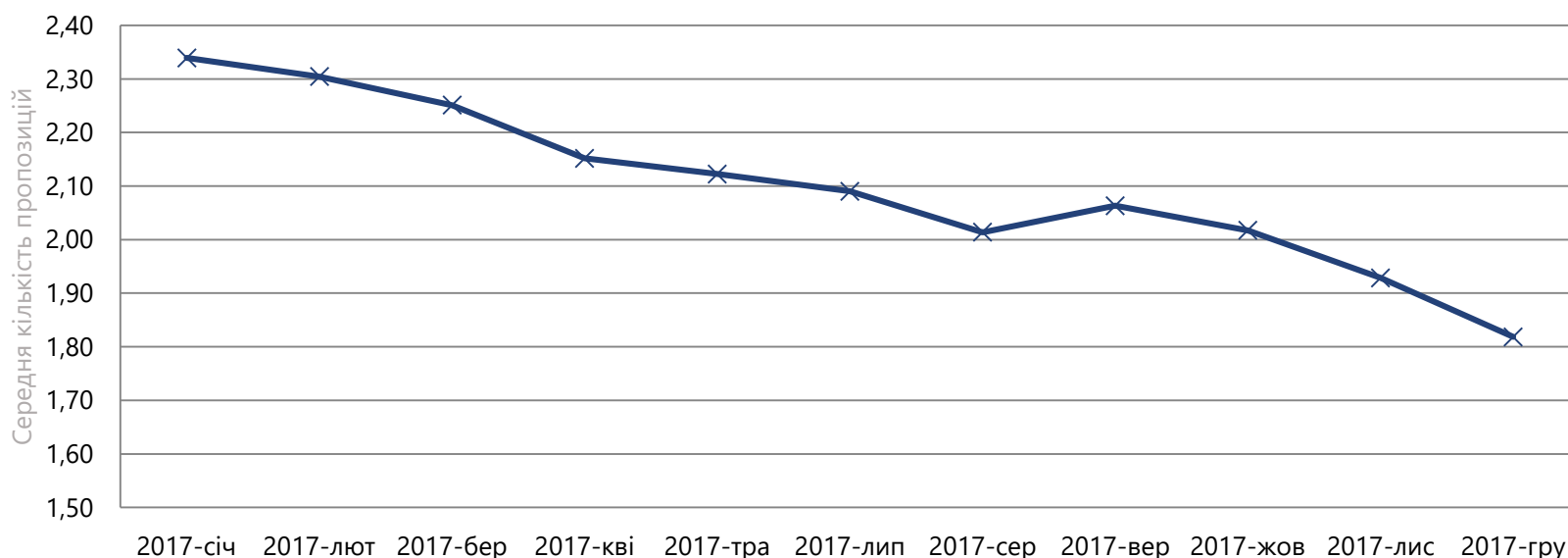

В наслідок проведення допорогових закупівель було зекономлено 6,3 млрд грн або 15,58%.

В допорогових закупівлях взяли участь 33 066 учасників, які подали 403 936 цінових пропозицій. Водночас в допорогових закупівлях середня кількість пропозицій становила – 2,11.

На рис. 12 спостерігається зниження середньої кількості пропозицій в допорогових закупівлях протягом року. Причини такого спаду досліджуються ДП "ПРОЗОРРО".

Рис. 12 Середня кількість пропозицій на торгах в допороговій закупівлі

В наступних табл. 9 та 10 відображено топ-5 організаторів за кількістю допорогових закупівель та звітів про укладені договори.

Табл. 9 Топ – 5 організаторів за кількістю допорогових закупівель

Організатор	Кіль-ть лотів	Очікувана вартість лотів (грн)
ПАТ "Укргазвидобування"	979	22 643 700 669,97
КП "Київжитлоспецексплуатація"	837	173 379 692,00
Комунальне підприємство "Дирекція з капітального будівництва та реконструкції "Київбудреконструкція"	729	172 076 209,00
Комунальне підприємство "Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Дніпровського району м.Києва"	676	110 705 939,00
КП Комунальне підприємство "Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Подільського району м. Києва"	604	69 105 996,20

Табл. 10 Топ – 5 організаторів з найбільшою кількістю звітів про укладені договори

Організатор	Кіль-ть лотів	Очікувана вартість лотів (грн)
Департамент житлового господарства Харківської міської ради	3 523	460 777 287,12
НУ "Львівська політехніка"	3 109	24 903 082,99
Державний вищий навчальний заклад "Івано-Франківський національний медичний університет"	1 902	17 049 129,09
Національний університет біоресурсів і природокористування України	1 835	38 316 540,81
Квартирно-експлуатаційний відділ міста Луганськ	1 822	30 723 957,98

ДІЯЛЬНІСТЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

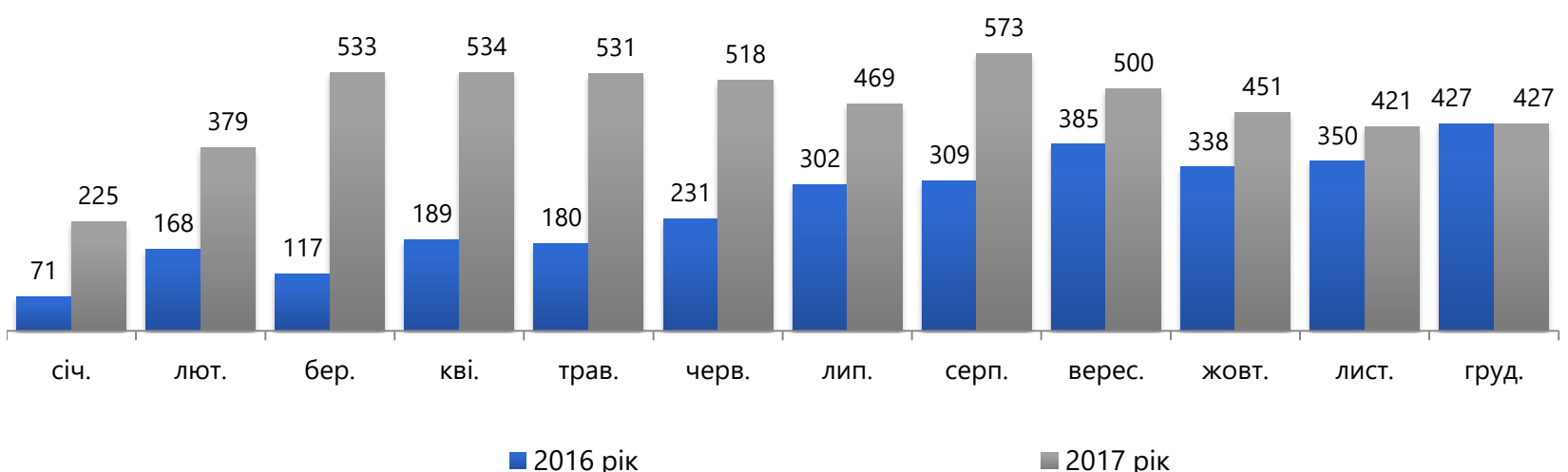
Антимонопольний комітет України - орган оскарження щодо розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель.

Антимонопольним комітетом України виявляються порушення як з боку замовників, так і з боку учасників торгів, у тому числі типові порушення, притаманні більшості замовників та учасників.

Табл. 11 Статистика надходження скарг за 2017 рік

	2016 Кількість скарг	2017 Кількість скарг	Приріст скарг в 2017 році порівняно з 2016
Подано скарг	1846	5706	309%
Прийнято скарг до розгляду	704	3671	521%
Відмовлено у задоволенні скарг	176	1083	615%
Задоволено скарг повністю та частково	352	2052	583%
Припинено розгляд	216	928	430%

**Рис. 13 Надходження скарг у період 2016 - 2017 років
(за кількістю)**

Антимонопольний комітет виділяє наступні найбільш поширені помилки з боку учасників під час підготовки пропозицій:

- неналежним чином оформлені банківські гарантії: відсутність обов'язкових вимог до гарантії, визначених документацією, посилання в безумовній гарантії на договір, яким встановлюються умови надання гарантії (без надання самого договору);
- ненадання додатків до договорів (аналогічних договорів, договорів на підтвердження матеріально-технічної бази тощо), у разі, якщо такі додатки визначені договорами, як невід'ємні частини;
- неоскарження умов документації щодо неможливості виконання певних умов документації;
- надання звітності (якщо така вимагається замовником) не за звітний період (календарний рік), а за квартал/півроку (проміжна звітність).

А також найбільш поширені порушення з боку замовників під час проведення торгів:

- дискримінаційний підхід в частині відхилення тендерних пропозицій одних учасників та допуск до аукціону/визначення переможцем учасників, які також не відповідають умовам документації (почастішали випадки вибіркового підходу за наявності в учасників однакових порушень);
- відміна торгів навіть у випадку, коли Колегія зобов'язує скасувати лише рішення про визначення переможця (з правом перейти до оцінки наступного учасника);
- встановлення дискримінаційних умов документації - встановлюються технічні (або кваліфікаційні) вимоги до учасників, які може виконати обмежене коло суб'єктів господарювання.

Узагальнюючі показники діяльності Постійно діючої адміністративної колегії за 2017 рік: розглянуто скарг на загальну суму 90,58 мільярдів гривень; зобов'язано усунути порушення на загальну суму 37,38 мільярди гривень.

Діяльність контролюючих та правоохоронних органів щодо виявлення порушень у сфері публічних закупівель

За січень - грудень 2017 року органами Казначейства при реєстрації бюджетних зобов'язань розпорядників/одержувачів бюджетних коштів оформлено 110 попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства на загальну суму 74 769,3 тис. грн, за відсутності в них документів щодо закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до законодавства у сфері закупівель, з них 22 попередження на загальну суму 11 522,7 тис. грн надано розпорядникам/одержувачам коштів Державного бюджету; 88 попереджень на загальну суму 63 246,6 тис. грн надано розпорядникам/одержувачам коштів місцевих бюджетів.

Діяльність Державної аудиторської служби України

Упродовж 2017 року Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи провели 863 заходи державного фінансового контролю, під час яких досліджувалося питання закупівель, де було встановлено процедурних порушень у сфері закупівель на загальну суму 5,2 млрд грн. За результатами таких заходів складено та направлено до суду 231 протокол за статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Крім того, за результатами аналізу документів, розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель та наданих замовниками на запити Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів, відвернено порушень у сфері закупівель на загальну суму 16,4 млрд грн, а саме: відмінено процедур закупівель на суму 15,5 млрд грн та розірвано укладених договорів на загальну суму 1,3 млрд гривень.

Щодо прикладів установлених порушень законодавства у сфері закупівель за результатами заходів державного фінансового контролю.

Зокрема, за результатами ревізії фінансово-господарської діяльності Департаменту житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради (далі - Департамент) встановлено, що Департаментом поділено предмети закупівлі на частини та не проведено упродовж 2017 року процедури відкритих торгів щодо закупівлі робіт (капітальний та поточний ремонт доріг) на загальну суму 27,56 млн гривень.

Щодо прикладів урахування замовниками рекомендацій Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів за результатами аналізу процедур закупівель.

На виконання рекомендацій Управління Західного офісу Держаудитслужби в Закарпатській області Служба автомобільних доріг у Закарпатській області відмінила відкриті торги щодо закупівлі послуг з поточного середнього ремонту автомобільної дороги державного значення Р-21 Далина - Хуст км 44+983 - км 128+729 на суму 1 264,8 млн гривень.

Крім цього, на виконання рекомендацій Північно-східного офісу Держаудитслужби Управління з будівництва, ремонту та реконструкції Департаменту будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради відмінило конкурсні торги щодо закупівлі робіт з реабілітації нежитлової будівлі по майдану Павлівському, 4 - реставрація (коригування) на загальну суму 182,4 млн гривень.

На виконання рекомендацій Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області Служба автомобільних доріг у Черкаській області відмінила процедуру закупівлі послуги з експлуатації автомобільних доріг експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення та штучних споруд на них у Черкаській області (2 лоти) на загальну суму 579,3 млн гривень.

2017 рік був важливим етапом продовження реформи та планування подальших кроків розвитку сфери публічних закупівель в Україні.

Мінекономрозвитку з метою забезпечення належного функціонування електронної системи закупівель та вдосконалення нормативної бази, а також розвитку професіоналізації сфери публічних закупівель була проведена робота щодо:

- внесення змін до Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків, що врегульовує взаємовідносини між операторами електронних майданчиків та адміністратором електронної системи закупівель;
- порядку укладання і виконання рамкових угод, що забезпечить застосування закупівель за рамковими угодами, що дозволить оперативно закуповувати в період до 4 років товари та послуги, закупівлі яких носять циклічний характер
- переходу на Єдиний закупівельний словник, який є аналогом відповідного європейського класифікатора;
- удосконалення форм документів у сфері публічних закупівель;
- інтеграції електронної системи закупівель з Єдиним Державним Реєстром юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців та Державним реєстром лікарських засобів Міністерства охорони здоров'я України;
- реалізації окремого спеціалізованого модулю відкритих торгів для публічної закупівлі енергосервісу;
- реалізації процедури "конкурентний діалог";
- розвитку системи професіоналізації та професійної підготовки фахівців-спеціалістів з питань закупівель:
 - ✓ створено Центр вдосконалення закупівель,
 - ✓ запроваджено першу освітню програму "Професіоналізація закупівель",
 - ✓ розроблено безкоштовні онлайн курси,
 - ✓ впроваджено в ВНЗ дисципліни та спеціалізацію з управління публічними закупівлями;
 - ✓ розпочато роботу централізованої закупівельної організації (ЦЗО).

За даними електронної системи закупівель протягом звітного 2017 року близько 27 тис. замовників оголосили більше 1 млн закупівель з очікуваною вартістю понад 777,7 млрд грн. За результатами проведених замовниками процедур закупівель успішно завершилися 869 344 закупівлі на загальну суму більше 500 млрд грн. В тому числі Надпорогів на суму – 380, 8 млрд грн, Допорогів на суму – 119,5 млрд грн.

В 2017 році електронна система закупівель черговий раз була відзначена нагородами у корпоративній номінації "Trust of the Future" – "Довіра майбутнього" та нагородою Fair Sourcing Awards у категорії Masters.

Міністерством ведеться активна робота щодо розроблення відповідних змін до діючого законодавства, з метою забезпечення сталого розвитку сфери публічних закупівель, а саме:

- покращення механізму оскарження процедури закупівлі та забезпечення дотримання принципу максимальної економії та ефективності під час проведення процедури закупівлі;
- впровадження механізму виправлення учасником помилок;
- здійснення закупівель, вартість яких є нижчою за порогові значення, визначені частиною першою статті 2 Закону, шляхом встановлення чіткого механізму їх проведення в електронній системі закупівель із дотриманням принципів здійснення закупівель;
- застосування учасниками процедур закупівель інструменту банківських гарантії як забезпечення тендерних пропозицій щодо обов'язкових вимог до реквізитів гарантії банку;
- гармонізації українського законодавства у сфері публічних закупівель до Директив ЄС згідно зобов'язань взятих Україною в рамках Угоди про асоціацію та інше.

Ураховуючи викладене, Мінекономрозвитку продовжує активно здійснювати заходи щодо належного виконання функцій Уповноваженого органу у сфері публічних закупівель.